herpy

GECKOR

Sinai fan-fingered gecko

Ptyodactylus guttatus

En smal klippgecko med solfjäderformade tår och ett mönster av mörka och ljusa fläckar på ryggen. Den lever på klippor och stenmurar på Sinai, i Negev och i grannländerna. Det finns bara lite kunskap om skötseln, så många värden är lånade från släktet.

Familj: Phyllodactylidae Tidigare namn: *Ptyodactylus gecko; Gecko maculatus*

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**6-9 cm** nos-kloaklängd
Livslängd	**10-11 år**
Aktiv	**I skymningen och på natten**
Levnadssätt	**Klipplevande**
Biotop	**Öken och klippterräng**
Svårighetsgrad	**Viss erfarenhet**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**60 × 40 × 60 cm** L × B × H för 2 vuxna djur
Temperatur, dag	**27-32 °C**
Värmeplats	**32-38 °C**
Temperatur, natt	**18-22 °C**
Luftfuktighet	**30-50 %**
UVB	**Valfritt**
Vintervila	**10-21 °C** 8-12 veckor
Föda	**Insekter**
Hålls	**Ensamma eller parvis**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Könsmogen	**12 mån.**
Kullstorlek	**2 ägg**
Kullar per år	**5-6**
Inkubation	**45-100 dagar** vid 27-30 °C

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Ej listad**
EU-bilaga	**Ej listad**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Ptyodactylus guttatus är en smal, medelstor klippgecko. Tårna är platta och solfjäderformade med hållameller som strålar ut åt sidorna, och klorna kan dras in. Pupillen är lodrät och spaltformad. Ryggen är täckt av spridda mörka och ljusa fläckar, och namnet *guttatus* är latin för fläckig. Svansen är ringad i ljusa och mörka band. Honorna är ljusare än hanarna, och fläckarna är mindre kontrastrika.

Den blir omkring 6-9 cm från nos till kloak, och svansen kommer till. Storleken är inte dokumenterad för arten och är en uppskattning utifrån släktet; *Ptyodactylus hasselquistii* blir upp till 10 cm. Livslängden är inte heller känd för arten, men *P. hasselquistii* kan bli omkring 11 år i fångenskap. Könsmogna hanar känns igen på tydliga hemipenisutbuktningar vid svansroten.

Arten beskrevs 1827 med Sinai som typlokal. Den räknades länge som en form av *Ptyodactylus hasselquistii*, och i handeln bär många djur fortfarande det namnet, även om de oftast är *P. guttatus*. De två känns igen på teckningen: *P. guttatus* har fläckar, *P. hasselquistii* tvärband. I Egypten finns en särskild form, *siphonorhina*, med typlokal nära Giza.

Hanarna kvittrar, och djuren är snabba och skygga.

Utbredning och livsmiljö

Ptyodactylus guttatus finns på Sinai och i Negev och vidare genom Israel och Västbanken till Jordanien och Syrien. Mot sydost når den norra Saudiarabien. Typlokalen ligger vid Tor på Sinai. I Egypten finns den också väster om Suezkanalen.

Populationerna i Oman hör inte till arten. De räknades tidigare dit, men förs i dag till andra arter i släktet.

> **Naturlig utbredning:** Egypten, Israel, Palestinska territorierna, Syrien, Jordanien och Saudiarabien.

LIVSMILJÖ

Ptyodactylus guttatus är en klippboende art. Släktet lever framför allt på klippmark i öknar och deras randområden, och det gäller också denna art. Djuren gömmer sig i springor och under stenar och sitter på klippväggar. De kommer också in i och runt hus, där murar med springor ger samma slags gömslen.

Klimatet är varmt och torrt. Temperaturen växlar kraftigt mellan dag och natt och mellan sommar och vinter, och vinternätterna kan vara kalla. Honorna i släktet har gemensamma äggläggningsplatser och klistrar fast äggen på stenar. Vilken tid på dygnet arten är mest aktiv är inte dokumenterat; släktet rymmer både dag- och nattaktiva arter.

Skötsel

TERRARIET

Det finns bara lite kunskap om skötseln av *Ptyodactylus guttatus*. Skötseln bygger på släktet som helhet, framför allt *Ptyodactylus hasselquistii*, och på klimatet i de varma, torra klippiga trakter där arten lever. Ett par behöver minst 60 × 40 × 60 cm (längd × bredd × höjd), och större är bättre. Ungar kan hållas i ett mindre terrarium på minst 20 × 20 × 30 cm. Det ska vara relativt högt, så att lampan inte överhettar ungarna. Tre till fyra ungar av samma storlek kan hållas tillsammans.

Inred med klippplattor, staplade stenar, korkbark och platta gömslen, så att djuret kan pressa sig in mellan ytorna och klättra på lodräta partier. Stenarna ska stå stabilt, så att de inte kan glida och klämma djuret. Botten är sand eller en sandig blandning. Växter behövs inte. Se till att det finns ventilation, så att luften inte blir stillastående.

TEMPERATUR

Terrariet ska ha en tydlig temperaturskillnad. På dagen ska det vara 27-32 °C, och under värmelampan ska en plats nå 32-38 °C. På natten sjunker temperaturen till 18-22 °C. Dagvärdena är lånade från släktet, och nattemperaturen är en uppskattning.

Vid en sval vintervila sänks temperaturen till omkring 21 °C på dagen och 10 °C på natten i 8-12 veckor, och lampan är tänd högst så länge det är ljust utomhus. Höj sedan temperaturen gradvis tillbaka under några dagar. Djuren äter mindre under vilan. Använd digitala termometrar både vid värmepunkten och i den svala änden.

Läs mer: Vintervila och årstider

LUFTFUKTIGHET OCH VATTEN

Ptyodactylus guttatus kommer från torra trakter och trivs vid låg till måttlig luftfuktighet, 30-50 %. Värdet är en uppskattning. Terrariet ska inte vara vått, och botten ska kunna torka.

Spraya lätt, så att djuret kan dricka droppar från stenarna. Under vintervilan kan sprayningen minskas till varannan dag. Ställ gärna en låg skål med friskt vatten bredvid, men det är inte dokumenterat att arten använder den.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

LJUS OCH UVB

Använd en värmelampa eller spotlight över en platt sten, så att djuret kan sola sig. Behovet av UVB är inte dokumenterat för arten. Ett svagt UVB-rör för ökenarter kan användas när det finns skugga i resten av terrariet. Hålls arten utan UVB ska fodret kompletteras med kalk med D3.

Lampan är tänd omkring 12 timmar om dagen under säsongen och högst så länge det är ljust utomhus under vintervilan. På natten ska det vara mörkt.

Läs mer: Ljus och UVB Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

UTFODRING

Ptyodactylus guttatus lever av insekter och andra små leddjur. Syrsor, gräshoppor, mjölmask och kackerlackor är bra foderdjur, och de ska vara mindre än avståndet mellan djurets ögon. Exakta mängder är inte dokumenterade för arten.

Ungar matas varje dag med samma foder som de vuxna, bara i mindre storlekar. Vuxna får foder några gånger i veckan och under vintervilan ungefär två gånger i veckan. Pudra insekterna lätt med kalk, och ge regelbundet ett tillskott med D3 och vitaminer. Håll koll på vikten, så att djuren inte blir feta.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel

BETEENDE OCH HANTERING

Ptyodactylus guttatus är snabb och skygg och lämpar sig inte för hantering. Ge den ro att vänja sig efter en flytt. Ta aldrig tag i svansen, eftersom den kan kastas av.

Arten hålls parvis eller en och en. Paren knyter an till varandra och kan hållas tillsammans hela året, men djur utanför paret blir ofta bitna och jagade. Sätt därför inte flera hanar eller flera par i samma terrarium. Om flera honor kan hållas tillsammans är inte dokumenterat. Hanarna kvittrar och nickar med huvudet mot honan.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Hanar känns igen på tydliga hemipenisutbuktningar vid svansroten när de är könsmogna. Honorna har inga sådana utbuktningar och är ljusare än hanarna med mindre kontrastrika fläckar. Ungarna börjar kvittra när de är omkring sex månader gamla och är könsmogna vid omkring 12 månader. Värdena är lånade från släktet.

PARNING

Etablerade par hålls tillsammans hela året. Avel sätts igång med en sval viloperiod på vintern på minst två månader, som beskrivs under temperatur. När våren kommer höjs temperaturen gradvis, och hanen börjar kvittra och nicka kraftigare mot honan. De flesta honor i fasta par är mottagliga. Avvisar honan hanen kan hon angripa honom, och då bör paret skiljas åt.

ÄGGLÄGGNING OCH KULLAR

Två till tre veckor efter parningen klistrar honan fast två ägg på en klippyta och placerar dem med fötterna. Är ytan kallare än sanden gräver hon ner äggen. I naturen delar honorna äggplats. Det blir fem till sex kullar eller fler per säsong med ända ned till två veckors mellanrum. Ge honan en platt sten med gömställe under och en låda med fuktig sand och gott om kalk och foder under hela säsongen.

INKUBATION

Äggen sitter fast och får inte flyttas. Låt dem sitta kvar där de är och kläckas vid terrariets temperatur. Efter några dagar kan man se blodkärl i äggen, inom de första veckorna blir de skära, och efter 30-40 dagar kan ögonen anas. Vid terrariets temperatur, omkring 27-30 °C, kläcks äggen efter 45-100 dagar: ju varmare, desto snabbare. Värdena är lånade från släktet.

UPPFÖDNING AV UNGAR

Föräldrarna äter inte upp ungarna med en gång, men kan göra det senare, och ungarna blir lätt utkonkurrerade om fodret. Flytta därför ungarna till ett eget litet, relativt högt terrarium. Tre till fyra ungar av samma storlek kan hållas tillsammans. Ge dem varje dag samma foder som de vuxna i mindre storlekar och samma temperaturer. Efter omkring ett år är de könsmogna och ska flyttas till terrarier i vuxen storlek, parvis eller en och en. Det finns inga tillförlitliga värden för tillväxt och vikt hos arten.

Hälsa och vanliga misstag

Det finns ingen tillförlitlig information om sjukdomar hos just *Ptyodactylus guttatus*. De mest sannolika problemen liknar dem hos andra ökengeckor i fångenskap:

- För lite kalk och D3-vitamin, särskilt hos ungar och honor under fortplantningstiden. Det ger mjuka ben och darrningar. Pudra insekterna och ge tillskott.
- För fuktigt terrarium, vilket ger hudproblem och svamp. Håll botten torr.

- För låg temperatur, vilket ger dåligt födointag och dålig matsmältning. Använd termometer och termostat.
- Bett och stress om djur utanför ett fast par hålls tillsammans.
- Förlorad svans efter hantering. Det är inte farligt, men den nya svansen blir aldrig som den gamla.

Sök veterinär med erfarenhet av kräldjur om djuret går ner i vikt, slutar äta eller verkar slött. Vildfångade djur kan bära på parasiter, så lämna in ett prov för undersökning kort efter köpet.

Läs mer: Värme och temperatur Läs mer: Köp av djur: uppfödda djur, vildfångst och transport

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.